



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. november 14.
(OR. en)

14716/22

COPS 546
COHOM 139
CONUN 277
DEVGEN 203
CFSP/PESC 1540
CSDP/PSDC 772
RELEX 1521

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 14499/22

Tárgy: A Tanács következtetései a nőkről, a békéről és a biztonságról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, a Tanács által a 2022. november 14-én tartott ülésén jóváhagyott tanácsi következtetéseket.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI A NŐKRŐL, A BÉKÉRŐL ÉS A BIZTONSÁGRÓL

1. A nemek közötti egyenlőség és az emberi jogok alapvető egyetemes értékek, és olyan önálló prioritások, amelyek szempontjait minden európai uniós szakpolitikában érvényesíteni kell. A Tanács emlékeztet a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 2018. december 10-i következtetéseire, újólal megerősíti a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó uniós stratégiai megközelítés érvényességét, és kötelezettséget vállal a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó, 2019–2024-es időszakra szóló uniós cselekvési terv teljes körű végrehajtása iránt. Új problémák és kihívások merültek fel, melyeket kezelni kell. A béke és a biztonság szempontjából központi jelentőségű, nőekkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendben foglalt kötelezettségek teljes körű végrehajtása a jelenlegi geopolitikai helyzetben és változó biztonsági környezetben minden eddiginél fontosabb, amint azt a ENSZ BT 1325 (2000) sz. határozata, valamint a későbbi ENSZ BT-határozatok is kimondják.
2. A Tanács támogatja az ENSZ főtitkárának a „Közös programunk” című jelentésében szereplő, egy „új békeprogramra” irányuló javaslatát, amelynek értelmében a nőekkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos meglévő menetrendre építve a nőket és a nemek közötti egyenlőséget kell a béke és a biztonság kérdésének középpontjába helyezni.
3. A Tanács rámutat a nőekkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend politikai jelentőségére, és üdvözli, hogy azt a 2018. évi tanácsi következtetések elfogadása óta számos különböző uniós politikába és cselekvési tervbe beépítették. E tekintetben az Európai Bizottság elfogadta az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiát (2020–2025) és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési tervet (GAP) „Az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőség biztosítását és a nők szerepének megerősítését célzó ambiciózus program” (2021–2025) címmel, amelyeket az elnökség a 2020. december 16-i következtetéseiben üdvözölt. A Tanács felkéri a főképviselőt és a Bizottságot, hogy számoljanak be a nőekkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtása keretében tett intézkedésekről, illetve levont tanulságokról a különböző szakpolitikákról és cselekvési tervekről készített jelentésekben, ami alapján a Tanács majd operatív következtetéseket von le az ezirányú fellépés felgyorsítása érdekében.

4. A Tanácsot aggodalommal tölti el, hogy a fegyveres konfliktusok továbbra is aránytalanul nagy mértékben sújtják a nőket és lányokat világszerte, valamint aggasztja a szexuális és a nemi alapú erőszak – többek között a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó szexuális erőszak-előfordulási gyakorisága, mind az offline, mind az online környezetben. A Tanács fokozni fogja erőfeszítéseit a szexuális és a nemi alapú erőszak megelőzése és az ellene való küzdelem érdekében a teljes körű elszámoltatás biztosítása és a büntetlenség elleni küzdelem céljával, és minden érdekelt felet arra fog ösztönözni, hogy csatlakozzon ezen kollektív törekvéshez. A Tanács hangsúlyozza, hogy az EU összehangolt megközelítést fog alkalmazni a kockázatcsökkentés, illetve a szexuális és a nemi alapú erőszak minden formájának megelőzése tekintetében, és biztosítani fogja, hogy az ilyen erőszak esetében adott válaszok áldozat- és túlélőközpontúak, valamint traumaérzékenyek legyenek, ideértve a szexuális és reprodukív egészségre irányuló egészségügyi ellátás, továbbá a mentális egészség terén nyújtott és pszichológiai támogatás igénybevételének lehetőségét. A Tanács újílag hangsúlyozza, hogy rendíthetetlenül elkötelezett az emberi jogok nemzetközi jogának és a nemzetközi humanitárius jognak a védelme, valamint a nemzetközi jogi bűncselekményekkel kapcsolatos büntetlenség megszüntetése íránt, különösen azon eseteket illetően, amikor a nemi erőszakot a hadviselés eszközeként használják.
5. Az EU továbbra is elkötelezett valamennyi emberi jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, továbbá a Pekingi Cselekvési Platform és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia (ICPD) cselekvési programjának, valamint az ezek felülvizsgálatáról rendezett konferenciák eredményeinek teljes körű és tényleges végrehajtása mellett, és ezzel összefüggésben a szexuális és reprodukív egészség és jogok mellett is. Mindezek fényében az EU újílag megerősíti, hogy elkötelezett azon, minden embert megillető jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, hogy saját szexualitása, illetve szexuális és reprodukív egészsége felett teljes mértékben maga rendelkezzen, továbbá arra vonatkozóan szabad és felelősségteljes döntéseket hozzon, hátrányos megkülönböztetéstől, kényszertől és erőszaktól mentesen. Az EU hangsúlyozza továbbá, hogy egyetemes hozzáférést kell biztosítani a szexuális és reprodukív egészséggel kapcsolatos jó minőségű, megfizethető és átfogó tájékoztatáshoz, oktatáshoz – ezen belül is az átfogó szexuális neveléshez – és egészségügyi szolgáltatásokhoz.

6. A Tanács aggodalmának ad hangot amiatt, hogy világszerte visszaesés figyelhető meg a nők és lányok emberi jogainak maradéktalan érvényesülése, valamint a nők és lányok biztonsága és védelme terén. A Tanács elítéli a nőkkel és lányokkal szembeni – offline és online egyaránt megjelenő – megtorlás, erőszak, fenyegetések és támadások növekvő mértékét, ami mindenekelőtt a női emberijog-védőket, újságírókat, a békeépítésben részt vevő nőket, a nők által vezetett szervezeteket, a politikai téren aktív nőket, a női szakszervezeti tagokat, a lakhelyelhagyásra és migrációra kényszerített nőket sújtja, valamint minden más olyan nőt és lányt, akik konfliktusok és válságok közepette élnek, különösen Afganisztánban, Etiópiában, Jemenben, Kolumbiában, Mianmarban/Burmában, Szíriában és Szudánban. A Tanács arra ösztönzi a főképviselet, az EKSZ nemek közötti egyenlőségért és sokféleségért felelős nagykövét és a tagállamokat, hogy e tendenciák megfordítása érdekében fokozzák együttműködésüket az egyéb nemzetközi, regionális és helyi szervezetekkel, valamint a civil társadalommal, többek között a nőjogi szervezetekkel, a női emberijog-védőkkel és a békeépítésben részt vevő nőkkel.
7. A Tanács megismétli azon felhívását, hogy erőteljesebbé kell tenni a nők és lányok teljes körű, egyenlő és érdemi részvételét és vezető szerepét a konfliktusok megelőzésében és megoldásában a teljes konfliktusciklus során, többek között a hivatalos és nem hivatalos mediáció, a válságkezelés, a békeépítés és a békefenntartás, a béketárgyalások, a leszerelés, a lefegyverzés és a reintegráció, a biztonsági ágazati reform és más helyreállítási és újjáépítési folyamatok során. A Tanács emlékeztet arra, hogy elkötelezett a nők és a fiatalok – sokféleségüktől függetlenül – egyenlő, teljes körű, hatékony és érdemi részvétele mellett, többek között a közélet és a politikai élet minden területén, amint azt az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020 és 2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési terv is előíranyozza. A nők vezető szerepének és részvételének számottevő növelése a béke és a biztonság valamennyi vetületét illetően nemcsak az emberi jogok és a nemek közötti egyenlőség, az inkluzív kormányzás és a társadalmi kohézió előmozdítása érdekében szükséges, hanem a konfliktusok és a válságok tartós rendezése érdekében is.

8. A civil társadalmi szervezetek, a nők által vezetett szervezetek, a női emberijog-védők és a békeépítésben részt vevő nők döntő szerepet játszanak a változás előidézésében és a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendben szereplő kötelezettségvállalások megvalósításában. E nők gyakran szembesülnek a biztonságukat érintő fenyegetéssel, megfélemlítéssel és zaklatással, és megérdemlik elismerésünket, támogatásunkat és védelmünket. A Tanács kiemeli, hogy fontos szorosan együttműködni a civil társadalmi szervezetekkel a nemek közötti egyenlőség, valamint a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendben szereplő kötelezettségvállalások megvalósítása terén, továbbá a fenntartható fejlődési célok teljesítése érdekében. A Tanács értékesnek tartja azt a szerepet, amelyet a civil társadalom, az önszerveződő nőszervezetek, a békeépítők és az emberijog-védők töltenek be aktív szerepvállalásukkal, részvételükkel és konzultációval, többek között humanitárius téren és válsághelyzetekben. A Tanács e tekintetben felkéri a Bizottságot, a főképviselőt, a tagállamokat, az EU különleges képviselőit, az uniós különmegbízottakat és az EU egyéb képviselőit, hogy a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának növelése érdekében fokozzák még jobban az együttműködést a civil társadalmi szervezetekkel, köztük a nők által vezetett szervezetekkel, illetve mélyítsék el a velük folytatott konzultációt. A Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a nők által vezetett szervezeteket és a nőket középpontba helyező civil társadalmi szervezeteket vonják be a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend keretébe tartozó szakpolitikák és projektek kidolgozásába, végrehajtásába, nyomon követésébe és értékelésébe.
9. Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborújának a nőkre és lányokra gyakorolt hatása súlyos aggodalomra ad okot, és rendkívül riasztó, hogy halmozódnak az azt alátámasztó bizonyítékok, hogy az orosz fegyveres erők, valamint az orosz fegyveres erők irányítása alatt álló félkatonai egységek szexuális és nemi alapú erőszakot követnek el, többek között a háborús taktika részeként. Ezzel összefüggésben az Ukrajnával foglalkozó független nemzetközi vizsgálóbizottság megállapította, hogy Ukrajnában háborús bűncselekményeket követtek el. A Tanács nyomatékosítja, hogy a szexuális és a nemi alapú bűncselekmények tekintetében biztosítani kell a teljes körű elszámoltatást. Döntő fontosságú, hogy az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára adott minden válaszingyázás, nevezetesen a humanitárius válasz, a válságreagálás, valamint a hosszabb távú békeépítő, biztonsági és újjáépítési törekvések keretében olyan megközelítést alkalmazzunk, amely érvényesíti a nemek közötti egyenlőség szempontját, a túlélőket helyezi a középpontba, és a trauma szempontjából érzékeny. A Tanács üdvözli és támogatja Ukrajna azon erőfeszítéseit, amelyeket a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendre vonatkozó második nemzeti cselekvési tervének (2021–2025) végrehajtása érdekében tesz.

10. Az Iránban a tüntetőkkel, köztük nőkkel és gyermekekkel szemben jelenleg is zajló erőszakos fellépés még inkább rávilágít arra, hogy sürgősen folytatni kell a nőekkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend megvalósítását, valamint arra, hogy támogatást kell nyújtanunk. Az iráni nők és lányok jogait tiszteletben kell tartani és védeni kell, és biztosítani kell a közéletben – többek között a döntéshozatalban – való teljes körű, egyenlő és érdemi részvételüket. A Tanács elvárja, hogy az iráni hatóságok tiszteletben tartsák a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában – amelynek Irán is részes fele – foglalt elveket, mégpedig azáltal, hogy tiszteletben tartják a megkülönböztetésmentességhez való jogot, valamint a férfiak és a nők egyenlő jogát a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában biztosított polgári és politikai jogok érvényesítésére. A Tanács emellett felszólítja az iráni hatóságokat, hogy bocsássanak szabadon minden erőszakmentes tüntetőt, biztosítsák valamennyi fogvatartott számára a jogszerű eljárást, továbbá tisztázzák a halálesetek és a letartóztatások számát.
11. A nők és a lányok helyzetének romlása Afganisztánban továbbra is súlyos aggodalomra ad okot. A Tanács elítéli, hogy a tálibok módszeresen visszaszorították a nők és a lányok emberi jogait és alapvető szabadságait. A Tanács szorgalmazza, hogy a főképviselő, a Bizottság és a tagállamok tegyenek célzott és jelentős erőfeszítéseket a helyzet kezelésére, valamint annak érdekében, hogy biztosítsák az afgán nők részvételét az Afganisztánról folytatott politikai párbeszédekben. A Tanács e tekintetben tisztában van a nőekkel, a békével, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend előmozdítására irányuló olyan kezdeményezések jelentőségével, mint például az afgán női vezetők fórumának az EU által támogatott létrehozása.

12. A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend központi szerepet játszik a globális békét és biztonságot jelenleg fenyegető kihívások kezelésében. E tekintetben a Tanács kiemeli, hogy a fegyveres konfliktusok, valamint az olyan új, kialakulóban lévő és egyre összetettebb biztonsági kihívások, mint például az éghajlatváltozás, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, a víz és más természeti erőforrások szűkössége, a világjárványok – ideértve a Covid19 hatását is –, az energetikai kihívások, a terrorizmus, a szervezett bűnözés, a kényszerű migráció és lakóhelyelhagyás, az emberkereskedelem, a kialakulóban lévő és forradalmi technológiákkal összefüggő kockázatok és a hibrid fenyegetések – többek között a kibertámadások és a dezinformáció – aránytalanul sújtják a nőket és a lányokat, és a nők helyzetének általános romlásához vezettek, ami világszerte káros következményekkel járt a nők és a lányok emberi jogainak maradéktalan érvényesítését illetően. Az EU és tagállamai kötelezettséget vállalnak arra, hogy a sebezhetőségek súlyosbodásának elkerülése érdekében igyekeznek megérteni a biztonsági kockázatok nemi dimenzióit, és fellépnek azokkal kapcsolatban, ugyanakkor új útvonalakat is feltárnak a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, a reziliencia javítása és a béke fenntartása érdekében. Elengedhetetlen annak biztosítása, hogy minden válasz a következőkön alapuljon:

- az okok, a következmények és a szakpolitikai következmények nemi szempontú elemzése – nemek, életkor és fogyatékoság szerint lebontott adatokon alapuló nemi statisztikák felhasználásával – a hatékonyabb, inkluzívabb és fenntarthatóbb reagálás biztosítása érdekében,
- a nők teljes körű, egyenlő és érdemi részvétele a konfliktusciklus valamennyi szakaszában,
- a nemi alapú erőszak megelőzése és az azzal szembeni védelem,
- általában véve inkluzív és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetés a politikában és általában a biztonsággal kapcsolatos döntéshozatalban.

13. A Tanács hangsúlyozza, hogy nyomon kell követni a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos szempontoknak a stratégiai iránytűbe, valamint a 2020-ban elfogadott uniós békeközvetítési koncepcióba és a közvetítésre vonatkozó uniós iránymutatásokba történő integrálásával kapcsolatban tett kötelezettségvállalások teljesítését, valamint az uniós stabilizációs koncepció és a polgári KBVP területére vonatkozó paktum 2.0 kidolgozása során a nemi dimenzió és a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos kötelezettségvállalások előmozdítása és érvényre juttatása érdekében tett erőfeszítéseket. A Tanács hangsúlyozza, hogy elkötelezett a nők számának minden beosztásban történő növelése iránt, beleértve a vezető pozíciókat is. A Tanács ezenfelül tisztában van azzal, hogy a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos szempontokat teljes mértékben be kell építeni az Európai Békekeret mindkét pillérébe. Az Unió külső tevékenységének aktívan hozzá kell járulnia a nők és a lányok emberi jogainak érvényesítéséhez, a konfliktusokhoz kötődő szexuális és nemi alapú erőszak megelőzését is beleértve.
14. A Tanács emlékeztet arra, hogy a KBVP-missziókban és -műveletekben biztosítani kell a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését, a szakértelmet és a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendnek végrehajtását, javítani kell a helyzetismeretet és a megelőző és védelmi intézkedéseket, valamint a missziók és műveletek átfogó tervezését, végrehajtását, nyomon követését, monitoringját és értékelését. Ez összhangban van a nők KBVP-missziókban való részvételének előmozdítását célzó stratégiával és cselekvési tervvel (2021–2024). A Tanács felkéri az uniós intézményeket és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a KBVP-missziók és -műveletek tekintetében mozdítsák elő jobban a nemek közötti egyenlőséget, figyelmet fordítva többek között a nők teljes körű, egyenlő és érdemi részvételére valamennyi polgári és katonai KBVP-beosztásban, beleértve a vezető pozíciókat is. A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakértelemnek az EKSZ-en belül, a KBVP irányítási struktúrájában – az Unió katonai struktúráit is beleértve – való megerősítése révén elő kell mozdítani a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetést. A Tanács felszólítja az EU-t és a tagállamait arra, hogy a KBVP-missziókban és -műveletekben – az EU stratégiai iránytűjében 2023-ra kitűzött vállalásnak megfelelően – erősítse meg az emberi jogi és a nemi szempontok érvényesítésével foglalkozó tanácsadók hálózatát. A Tanács szorgalmazza, hogy az uniós személyzet, valamint a KBVP-missziókhoz és -műveletekhez telepített személyzet, továbbá a parancsnokok/vezetők, alvállalkozók és partnerek által elkövetett szexuális kizsákmányolás, bántalmazás és zaklatás minden formája tekintetében továbbra is alkalmazzák a megelőzésen alapuló zéró tolerancia elvét. Arra ösztönzi az EU-t és a tagállamait, hogy a polgári KBVP területére vonatkozó következő paktumban alaposabban foglalkozzon ezekkel a kérdésekkel.

15. A Tanács kinyilvánítja továbbá, hogy a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos teljes menetrend végrehajtása – amint azt a 2022. január 24-i következtetéseiben jóváhagyta – továbbra is kiemelt cél marad a béketámogató műveletekkel és a válságkezeléssel kapcsolatos EU–ENSZ stratégiai partnerség, valamint a más nemzetközi és regionális szervezetekkel való olyan partnerségek keretében, mint például az EBESZ, a NATO és az Afrikai Unió. Fokozott erőfeszítéseket szorgalmaz az EU-nak és az ENSZ-nek a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos közös kötelezettségvállalásai végrehajtásának felgyorsítására, különös figyelmet fordítva a női emberjog-védőknek és a békeépítésben részt vevő nőknek a megtorlással, fenyegetésekkel és erőszakkal szembeni védelmére. A Tanács arra ösztönzi az EU-t és a tagállamait, hogy az EU valamennyi külső tevékenységében – beleértve a KKBP/KBVP körébe tartozó valamennyi polgári és katonai fellépést –, továbbá a politikai párbeszédében, az emberi jogi párbeszédében és a nemzetközi partnerségekben szisztematikusan alkalmazzanak a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő megközelítést, építsék be azokba a nemi dimenziót és a nemi szempontú elemzést, valamint gondoskodjanak azokban a nők részvételéről.
16. A Tanács elismerését fejezi ki az EKSZ nemek közötti egyenlőségért és sokféleségért felelős nagykövetének az azzal kapcsolatos megbízatásáért és munkájáért, hogy a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos kötelezettségvállalásokat jobban beépítse az EU fellépéseibe. A Tanács ennek céljából hangsúlyozza, hogy az EU-nak és a tagállamainak egyrészt a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő megközelítéseket kell alkalmazniuk valamennyi olyan erőfeszítés során, amely célja a konfliktusok megelőzése és megoldása, béketárgyalások folytatása, biztonság megteremtése, békeépítés, békefenntartás, humanitárius segítségnyújtás vagy a konfliktus sújtotta államok segélyezése, helyreállítása és újjáépítése – az átmeneti igazságszolgáltatási folyamatokat is beleértve –, másrészt pedig biztosítaniuk kell a nők teljes körű, egyenlő és érdemi részvételét ezekben a folyamatokban. A Tanács felkéri a Politikai és Biztonsági Bizottságot (PBB) annak vizsgálatára, hogy a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos szempontokat hogyan lehetne szisztematikusan beépíteni és érvényesíteni valamennyi politikai és biztonsági párbeszédben.

17. A Tanács kiemeli annak jelentőségét, hogy az EKSZ – beleértve az EU Katonai Törzsét –, a Bizottság szolgálatai és a tagállamok a békével és biztonsággal kapcsolatos valamennyi programozás, finanszírozás és KBVP-fellépés során bevált gyakorlatokat dolgozzanak ki és osszák meg egymással a nemzeti szempontokat figyelembe vevő mutatókat illetően az elszámoltathatóság, a nemek és korcsoportok szerint lebontott adatok és a nemek közötti összehasonlító elemzés terén, hogy figyelemmel tudják kísérni és nyomon tudják követni az elért eredményeket, érvényesíteni tudják a nők emberi jogait és elő tudják mozdítani a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendet. Emlékeztet ezzel összefüggésben arra, hogy az EU nőkkel, békével és biztonsággal foglalkozó munkacsoportja az uniós intézmények, a tagállamok és a civil társadalom közötti információcsere és partnerség jelentős fórumaként fontos szerepet tölt be, továbbá felkéri az EU-t és a tagállamait arra, hogy adott esetben használják ki a nyomonkövetésre és a hatások mérésére szolgáló nemzetközi keretek közötti szinergiákat.
18. A Tanács továbbra is teljes mértékben elkötelezett a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos teljes menetrend végrehajtásának biztosítása iránt, és folytatja a szerepvállalást ezen a téren.
-